

Péter Pázmány

(1570–1637)

PÉTER PÁZMÁNY

(1570–1637)

PÉTER PÁZMÁNY

(1570–1637)

Edited by Alinka Ajkay and Emil Hargittay

UNIVERSITAS PUBLISHING HOUSE
BUDAPEST, 2024

Language proofreader
Michael McAteer

“This publication is supported within project MEC_K_21 financed in the 2021 Science Patronage Programme from the National Research, Development and Innovation Fund by the Ministry of Culture and Innovation of Hungary.” (MEC K 141478)

© Editors and authors of this volume
© Universitas Publishing House, 2024

The illustrations were collected by
Anna Tüskés

Cover image:

Péter Pázmány, Archbishop of Esztergom (1616–1637), founder of the Nagyszombat University, Painting by an unknown 17th century painter (detail)

Hungarian National Museum, Historic Picture Gallery, Inventory no. 27.

© Magyar Nemzeti Múzeum

ISBN 978-963-9671-90-4

The director of Universitas Publishing House is responsible for the publication of this book

Printing work: Fellini Kft

CONTENTS

Chronology of Péter Pázmány's Life (1570–1637)	7
Works of Pázmány to which References Are Made in this Edited Volume	21
Emil Hargittay Preface: the Career and Significance of Péter Pázmány	25
Péter Tusor Pázmány, Europe and the Habsburg Empire	33
Emil Hargittay Péter Pázmány and Transylvania	45
Viktor Kanász Péter Pázmány, the Jesuit and the Primate	53
Ferenc Szabó SJ Pázmány, the Theologian	65
Rita Bajáki The Pastor, Author of the <i>Imádságos könyv</i> and the Kempis Translation	77
Alinka Ajkay Pázmány, the Debater	89

Emil Hargittay	
The <i>Kalauz (A Guide to Divine Truth)</i> at the Heart of the Writer's <i>Oeuvre</i>	103
Orsolya Báthory	
Works of Péter Pázmány in Latin.....	113
István Bitskey	
Pietas, Eruditio, Eloquentia: the <i>Prédikációk</i>	125
Alinka Ajkay, Emil Hargittay	
The Hungarian Cardinal Cicero	137
List of Works Cited in the Studies.....	147
Selected Bibliography on Pázmány Péter's Works (2011–2023).....	179
List of Contributors	205
Index of Personal Names.....	207
List of Place Names.....	217
Illustrations.....	219

Viktor Kanász

PÉTER PÁZMÁNY, THE JESUIT AND THE PRIMATE

“Péter Pázmány, the present archbishop, is of Hungarian origin and about fifty years old; he was already a Jesuit of great reputation as a scholar of theology and orator. He was a pious and worthy prelate, who during his short archbishopric laid the foundations of several institutions which promoted the glory of God and the flourishing of the Catholic religion, though the intervening war, which turned him from everything, prevented him from developing them as he had intended.”¹ These were the words used by the Viennese nuncio Carlo Caraffa in October 1621 to describe one of the most important figures of early modern Hungarian Catholicism, whose activities, not only as a writer and politician, but also as a church organiser, fundamentally changed the religious relations of the Kingdom of Hungary and thus of the whole Carpathian Basin.

His conversion, his youth, his vocation, his thought, and, as the quotation shows, the impressions of his contemporaries, were profoundly influenced by the Jesuit order. Additionally, as Archbishop of Esztergom, he played an important role in the spread of the Society of Jesus in Hungary. It is therefore worth discussing his function as archbishop and his Jesuit identity together. The focus of his work as archbishop was to strengthen Catholicism in Hungary, which was then in crisis. After a description of his early relationship with the Jesuit order, we will examine the most important points of this internal denomination-building activity.

---

¹ GALLA 1935, 6.

THE JESUIT MONK

Born in 1570 in the village of Panasz, Bihar County, to Protestant parents, Péter Pázmány's youth was greatly influenced by the Jesuit College of Kolozsvár (Cluj-Napoca), founded by the Prince of Transylvania István Báthory, where the young Protestant nobleman began his studies in 1582.² The young Pázmány's conversion was also inspired by the Jesuits who served there, and dates from 1583–1584. He entered the Jesuit order on 8 September 1588. He spent his novitiate in Krakow and Jarosław in Poland, then studied philosophy in Vienna (1590–1593), where he became friends with Wilhelm Lamormain, later confessor to King Ferdinand II. He studied theology at the Gregorian University in Rome.³ After his successful studies, he taught philosophy from 1597 to 1600 at the University of Graz, one of the most important educational institutions of his time and central to the Jesuits. Between 1601 and 1603 he worked as a gymnasium teacher and prefect in Vágsellye (Šafa), Nitra county, where he came into close contact with Bishop Ferenc Forgách of Nitra. Afterwards he worked as a missionary in Kassa (Košice), and was present at the infamous occupation of the church in Kassa.⁴

Pázmány taught theology in Graz between 1603 and 1607, during the Bocskai rebellion of 1604–1606. (The Calvinist István Bocskai, Prince of Transylvania, rebelled against the Habsburgs.) He obtained his doctorate in theology in 1606 and took his fourth solemn Jesuit vows and their additions in Graz in 1607. Only afterwards did he return home, where he became confessor to Ferenc Forgách, the newly-appointed Archbishop of Esztergom, until 1615.⁵ In the meantime, through his sermons, documents of faith and conversions, he became more and more active in missionary activities, which earned him a national reputation. In addition, Pázmány became one of the leaders of Hungarian Catholicism, alongside Forgách.

---

² On Pázmány's family and his youth, most recently in TUSOR 2016; KANÁSZ 2019.

³ On his studies and his years in Vienna and Rome: ÖRY 1970.

⁴ BITSKEY 2001. Pázmány often appeared on public occasions at the side of Cardinal Forgách, who "entrusted him with all his secrets", TUSOR 2017, 316.

⁵ SHORE–TUSOR 2020, 532–533.

However, this also brought with it the jealousy of some of his fellow Jesuit clerics, which had serious consequences.

Accused by his fellow clerics of having a secret relationship with a noblewoman, he had to defend himself in person in Rome in the winter of 1614–1615 against unfounded accusations.⁶ He defended himself so well effectively that subsequent accusations that he may have fathered a child, accusations also made by his fellow clerics, presented no problem for Pázmány. He was helped by the fact that a medical commission also issued a certificate of innocence.

By this time, Pázmány was already seen as a possible successor to archbishop Forgách both in Rome and at the Viennese court led by Melchior Klesl. It was this exceptional moment – the unanimous will of Rome and Vienna – that led to the unusual and complicated procedure by which the young Jesuit was able to take up the Archbishopric of Esztergom. This was preceded by problems of canon law and Hungarian law: on the one hand, the fact that the Jesuit could not, according to the canonical oath, hold ecclesiastical dignity, and on the other, the fact that the Protestant-majority Hungarian nobility had passed an article of law in 1608 which prohibited Jesuits from holding property in the Kingdom, including ecclesiastical estates. For this reason, Pázmány's "Jesuit character" had to be abolished. In April 1616, with the Pope's approval, King Matthias II appointed him Provost of Turóc, and he was briefly novice prior of the Order of the Somasca, unknown outside Italy. However, since, for various reasons beyond his control, he did not take the habit of the Order, did not take the vows, did not actually begin his novitiate, and was not encouraged to do so by the Pope, he can still be considered a Jesuit.⁷ However, when he was appointed Archbishop of Esztergom on 28 September 1616, he was still temporarily considered a candidate for the novitiate of Somasca, as was his confirmation by the Pope, which came quickly. His patron, Cardinal Melchior Klesl, Bishop of Vienna, consecrated him Bishop of Esztergom in Prague on 12 March 1617.

---

⁶ TUSOR 2001, 154–157.

⁷ For more details, see TUSOR 2016.

THE ARCHBISHOP OF THE DENOMINATION

As Archbishop of Esztergom, Pázmány had to face a very difficult situation. Most of the country, and Esztergom itself, was under Ottoman rule, and a Protestant Prince headed the Ottoman-vacant Principality of Transylvania. By this time, most of the territory of the Kingdom of Hungary had become Protestant, and within it, mainly Calvinist. The Catholic institutional system in Hungary was in disarray, the Church's financial foundations were shaken, and the number of monks and monasteries radically reduced. There was a huge shortage of priests, and serious disciplinary and educational problems arose among the clergy, who were loyal to Rome. This was compounded by the Fifteen Years' War (Long Turkish War, 1591–1606) and the ravages of the Bocskai movement of 1604–1606.

It was under these circumstances that Pázmány became the head of the archdiocese and developed his denominational programme for the radical renewal of Catholicism in Hungary. The model for this renewal was Baroque Rome. In addition to his ordination in 1596, he visited the Eternal City twice more, from mid-December 1614 to the end of January 1615, and in the spring of 1632. During these visits, he was able to see the spirit of the Council of Trent put into practice.

The focus of his activities as archbishop was to strengthen the Catholic Church in Hungary. Pázmány, who was deeply religious, carried this mission out not only as a writer, but also as a church (and political) organiser after he put on the shepherd's ring. His activity as a party organiser was characterised by great perseverance and tenacity, as well as a great desire to work, combined with a practical attitude, a good knowledge of human nature and the ability to think in the long term.

DEVELOPING MULTI-STAGE CATHOLIC EDUCATION

One of the biggest problems of Hungarian Catholicism at that time was the lack of priests and the poor level of education of the clergy and the Catholic lay intellectuals. This was particularly true in the territory occupied by the Ottomans and in Transylvania, where the pastoral care of the

Hungarian Catholic Church was not adequately provided. To remedy the situation, two very different responses were received from Rome and from Nagyszombat. The newly established Congregation for the Propagation of the Faith sent Italian monks and Bosnian Franciscans to the occupied territory of the Kingdom of Hungary and to Transylvania, which led to numerous conflicts with the Jesuits and Hungarian Franciscans in the area. Pázmány had already indicated to Rome in 1622 that foreign missionaries who could not speak Hungarian were not suitable for this task, but that the development of Hungarian Catholicism would be more suitable.⁸ From the time of his appointment as archbishop, Pázmány attached exceptional importance to the proper development of multi-level Catholic education. In a letter to Ferdinand II, he wrote: “I think day and night,” – Pázmány wrote to King Ferdinand II – “about how to seriously advance the Catholic religion, but I see no more suitable way than to educate the youth.”⁹

Pázmány was also concerned with the network of schools in villages and rural towns, and their proper maintenance and development were given great emphasis at the diocesan synods, that he convened.¹⁰ The archbishop also sought to strengthen Catholic lower education on his own estates. In one of his manorial instructions, for example, he wrote that the Lord of the Manor should forbid the sons of serfs to attend Lutheran schools, but should provide Catholic teachers to teach literacy and piety.¹¹

He was also concerned with the development of secondary education: as early as 1616 he moved the Jesuit gymnasium from Vágsellye to the centre of the archdiocese, in Nagyszombat (Trnava), which had nearly 300 students in its first year. He also founded a seminary and a convent for poor and wealthy students in the town. He did not only focus on the schools of Nagyszombat, but also founded or supported Jesuit schools in Győr, Pozsony (Bratislava) and Szatmár (Satu Mare).¹² Nevertheless, it is his work in higher education that is better known and more lasting.

---

⁸ TÓTH 2000; BITSKEY 2015, 170, 173.

⁹ PPÖL I, 479.

¹⁰ BUTCHER 1987.

¹¹ PÉTER 1995, 184–185.

¹² BITSKEY 2015, 185–187.

As archbishop, he paid special attention to promoting the study abroad of the Hungarian clergy. One important step in this direction was the founding of the seminary named after him, the Pázmáneum, in Vienna in 1623, which served to ensure the university studies of Hungarian clergy students in Vienna. Run by Jesuits, the seminary initially started with sixteen students, and the archbishop continued to provide the institution with endowments and regular food and other supplies.¹³

The Pázmáneum also provided the most talented students with an even more prestigious training place, sending them to the *Collegium Germanicum et Hungaricum* in Rome. Even before his archbishopric, Pázmány had already tried to send as many students as possible to Rome, and after 1616, he provided the Jesuit-run institution with substantial financial support to enable an increasing number of Hungarian alumni to go to the Eternal City, for whom he also paid the travel expenses. This re-establishment of a regular Hungarian presence in Rome contributed significantly to the emergence of a new generation of bishops influenced by the ideas of the Council of Trent, as many of the later Hungarian prelates emerged from the Collegium. Pázmány's work was recognised by the papacy, and he was appointed one of the institution's cardinal protectors.¹⁴

However, Pázmány's most significant foundation was the University of Nagyszombat, which, according to its founding letter, was modelled on the University of Graz and was established at his own expense "for the purpose of promoting the Catholic faith in Hungary and supporting the dignity of the noble Hungarian nation", and provided with appropriate foundations, a teaching staff and a library. On 12 May 1635, in Pozsony, he issued the charter that established the oldest university in Hungary, the University of Nagyszombat, the predecessor of today's Pázmány Péter Catholic University and Eötvös Loránd University, which has had such a great influence on Hungarian history and has been in continuous operation ever since. Founded in the spring of 1632 in Rome with a preliminary papal authorisation and confirmed by the Emperor and King, the university opened its doors with a splendid ceremony on 13 November 1635. Another

---

¹³ BITSKEY 2015, 169, 187–188.

¹⁴ BITSKEY 1996, 66–77; TÓTH 2018, 94–106.

prominent Jesuit, György Dobronoki, was chosen as Rector. Initially it consisted of a faculty of philosophy and theology, the latter opened in the autumn of 1638.¹⁵

BUILDING CATHOLIC INFRASTRUCTURE IN ACCORDANCE WITH THE COUNCIL OF TRENT

His work in organising education is impressive in itself, yet it was only one, albeit very significant, part of his denominational organising. His attention also extended to the funding, management and control of church building projects.¹⁶ In doing so, he encouraged the construction or restoration of many churches, monasteries and other ecclesiastical buildings. In his letters, he often dealt with the employment of craftsmen, architects and artists, the procurement of suitable materials, and in more than one case he personally inspected the work.

From the very beginning of his archdiocese, he placed great emphasis on creating a baroque archbishop court worthy of his rank. At the same time, there was both a strong need for aristocratic representation and a desire for frugality. Since the seat city, Esztergom, had been occupied by the Ottomans, the archbishop's headquarters were in Nagyszombat, which became the administrative centre, and the chaplaincy was also active there. For this reason, he was particularly concerned with the development of the city, and was instrumental in shaping its Baroque appearance. In 1623, he founded an archbishop's printing press in Pozsony in the Jesuit residence, under the leadership of Jakab Némethi. He was a constant supporter of the printing house, and also took care to ensure the quality of the paper. In addition to publishing his own works, he supported the writing and publishing of many books, both morally and financially, such as the history of Hungary by Miklós Istvánffy, the Catholic *Bible* translation by György

---

¹⁵ BÁTHORY 2001, 387–394; HARGITTAY 2010.

¹⁶ See BÁTHORY 2001, 380.

Káldi, or the history of the Catholicisation of Mihály Veresmarti.¹⁷ His patronage extended to the whole multicultural region. For example, he supported local Slavonic sermons in Nagyszombat and completed a translation of his *Kalauz*.

On Pázmány's initiative, many new parishes were opened during his lifetime. Between 1631 and 1633 he had eleven new churches built in the archdiocese of Pozsony alone and he also gave considerable support to the monastic orders, especially the Jesuits and Franciscans. As we have seen, he also entrusted the management of the University and the Basilica to the Society of Jesus, and founded a Jesuit college in Pozsony. He also supported the rebuilding of the Franciscan monastery in Nagyszombat, the Franciscan churches and monasteries in Érsekújvár (Nové Zámky) and Körmöcbánya (Kremnica), the Franciscan churches in Szombathely and Komárom, the Franciscan monasteries in Pozsony and Zágráb (Zagreb), and he composed the first Hungarian monasterology.¹⁸

His elevation to the position of Cardinal in 1629 gave him another building task: he restored his titular church in Rome, the Church of St Jerome (Chiesa di San Girolamo dei Schiavoni), at his own expense.¹⁹ His fellow bishops followed his example. Bishop Miklós Dallos of Győr, for example, founded a Jesuit college in his seat with Pázmány's help.²⁰ However, the idea of founding the bishoprics of Szepes (Spiš) and Rozsnyó, an idea that he had repeatedly advocated in Rome, did not occur until the 18th century. He created the financial basis for this multifaceted and extensive construction by putting the management of the archbishop's estates in order. In doing so, he not only rationalised the operation of the archdiocesan estates, but he also constantly held on to the rights and revenues of the archdiocese.

---

¹⁷ BITSKEY 2015, 178–181.

¹⁸ BITSKEY 2015, 172–17; SHORE–TUSOR 2020, 536–537.

¹⁹ SÁRKÓZY 2010, 160; TUSOR 2001, 157–161; TUSOR 2014b, 292–296.

²⁰ FEHÉR–KANÁSZ 2015; KÁDÁR 2020, 70–75.

SYNODS, VISITATIONS AND LITURGY

In addition to supporting the Jesuits and Franciscans, he was also responsible for the reform of the Pauline order, as he chose János Marnavich Tomkó, the titular Bishop of Bosnia, to renew their rule, and Urban VIII appointed him apostolic visitor to the Pauline monks.²¹ He sought to strengthen the discipline of the Church by convening diocesan and provincial synods, as provided for by the Council of Trent. He convened a diocesan synod in Pozsony in 1628, a provincial synod in 1629 in Nagyszombat, and national synods in 1630 and 1633. These synods were of fundamental importance for the establishment of the provisions of the Council of Trent in Hungary.

At the Synod of Kolozsvár in 1629, he dealt with the redefinition of the *canonica visitatio*. He also paid great attention to the control of his entire diocese, the lower clergy and the chaplaincies (Pozsony, Szepes) during the visitations, which were mainly carried out by his archdeacons. At that time, the state of the diocesan lower clergy was not yet very encouraging: many of them were married, many had converted from Catholicism to Calvinism, Lutheranism and Anabaptism, and in many places, licensed clergy were employed to replace them. The financial situation was not favourable either: the churches and villages suffered not only from the Ottoman destruction but also from the campaigns of István Bocskai and Gábor Bethlen. Despite this, reforms slowly became noticeable, and well-educated, worldly-minded priests began to appear in rural parishes.²² He also tried to change the situation by severely punishing priests who clung to the concubinage.

The archbishop also worked to unify the liturgy. At the National Synod of Nagyszombat in 1630, it was voted to adopt the Roman Missal and Breviary, ordered by the Council of Trent, supplemented with the feasts of the saints of Hungary, instead of the local liturgies of medieval origin. To this end, in 1625 he published the *Rituale Strigoniense*, which had been revised in accordance with the decisions of the Council of Trent and whose compulsory use was prescribed by the diocesan council of 1629.²³

---

²¹ SHORE–TUSOR 2020, 537; GALLA 2015, 5–13.

²² These church visitation records were published in BEKE 1994.

²³ TUSOR 1999, 34–38; FÜZES 2010–2011, 230–237.

RELATIONS WITH PROTESTANTS

The archbishop took a pragmatic approach to Protestant denominations. He deeply believed that there was no salvation outside the Catholic Church, so he made every effort to push back Protestantism and bring as many souls as possible back into the Church. At the same time, he saw Protestantism as a reality with which Catholicism in Hungary would have to live. He therefore took a pragmatic approach to the question of religious freedom for Protestants in Hungary as early as 1608, and saw compromise as inevitable. He clearly saw that no lasting success could be achieved by force alone, by the power of arms and by laws. He considered verbal and written persuasion much more useful, and saw that it was primarily through the organization of the Catholic denomination, the building up of institutions, education and well-trained priests, as well as the categorical refutation of Protestant doctrines, that the *ecclesia Catholica* could be strengthened. At the same time, when he had the opportunity, he also hindered Protestant construction and foundations.²⁴

After Pázmány's appointment as archbishop, he continued to place great emphasis on personal pastoral care, as well as on the development of the ecclesiastical framework of Catholicism renewed by the Council of Trent. This strong pastoral line from the very beginning was also decisive for his contemporaries. Its effectiveness is well illustrated by the fact that he converted many Protestant nobles and noblemen, such as Ádám Batthyány the famous Baron of Transdanubia, to Catholicism and remained in contact with them in later years.²⁵

---

²⁴ BITSKEY 2015, 15–23; BÁTHORY 2001, 381–382.

²⁵ PÉTER 1995, 183–185; IVÁNYI–FAZEKAS–KOLTAI 2008, 15–19; TUSOR 2016, 316; SHORE–TUSOR 2020, 540.

SUCCESSION

Pázmány died on 19 March 1637, aged 67. He was buried in the Basilica of the Coronation in Pozsony on 3 April.²⁶ Yet his church-organising activities did not go to his grave. During his lifetime, he succeeded in changing the Kingdom's religious relations, and his foundations were maintained and his ideals continued to be lived by his chosen successors, such as Imre Lósy (1637) and György Lippay (1642–1666), who studied in the educational institutions he built, and later by György Szelepcsényi (1666–1685) and György Széchényi (1685–1695), who contributed substantially to the eighteenth century blossoming of Hungarian Catholicism.

---

²⁶ Cf. HARGITTAY–KÁFER–KRÁNITZ 2007.

LIST OF WORKS CITED IN THE STUDIES

A magyar irodalom története 1964 – A magyar irodalom története 1600-tól 1772-ig, szerk. KLANICZAY Tibor, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1964.
[A magyar irodalom története / II. kötet \(oszk.hu\)](#)

ACSÁDY 1897 – ACSÁDY Ignác, *Magyarország három részre oszlásának története 1526–1608 = A magyar nemzet története*, 5, szerk. SZILÁGYI Sándor, Budapest, Athenaeum, 1897. [Szilágyi Sándor: A Magyar Nemzet Története \(oszk.hu\)](#)

ADONYI–MACZÁK 2005 – *Pázmány Péter-bibliográfia (1598–2004)*, összeáll. ADONYI Judit, MACZÁK Ibolya, Piliscsaba, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, BTK, 2005 (Pázmány Irodalmi Műhely – Bibliográfiák, Katalógusok, 1).

AJKAY 2006 – AJKAY Alinka, *Pázmány forráshasználata a Tíz bizonyság című vitairatban = Textológia és forráskritika: Pázmány-kutatások 2006-ban*, szerk. HARGITTAY Emil, Piliscsaba, Pázmány Péter Katolikus Egyetem BTK, 2006 (Pázmány Irodalmi Műhely – Tanulmányok, 6), 31–37.

AJKAY 2013 – AJKAY Alinka, *Egy hipotézis és néhány bizonyság = Pázmány nyomában: Tanulmányok Hargittay Emil tiszteletére*, szerk. AJKAY Alinka, BAJÁKI Rita, Vác, Mondat, 2013, 13–17.

- AJKAY 2016 – AJKAY Alinka, „*Ki a jezsuitákkal! – háromszáz éves hazugságok*” = *Útmutató: Tanulmányok Pázmány Péter Kalauzáról*, szerk. MACZÁK Ibolya, Budapest, MTA–PPKE Barokk Irodalom és Lelkiség Kutatócsoport, 2016 (Pázmány Irodalmi Műhely, Lelkiségtörténeti Tanulmányok, 14), 209–216. [Kalauz_kotet.pdf \(ppke.hu\)](#)
- AJKAY 2018 – AJKAY Alinka, „*Calvinus megvallja*” *Pázmány Kálvin-hivatkozásairól = A reformáció emlékezete: Protestáns és katolikus értelmezések a 16–18. században*, főszerk. SZÁRAZ Orsolya, szerk. FAZAKAS Gergely Tamás, IMRE Mihály, Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó, 2018 (Loci Memoriae Hungaricae, 7), 267–275. [Areformacioemlekezete_Loci_VII.pdf \(mtak.hu\)](#)
- AJKAY 2020 – AJKAY Alinka, „*Morgók nyelveskedése*” – *Pázmány és a nyugat-dunántúli evangélikusok = A dialógus formái a magyar régiségben*, szerk. FARMATI Anna, GÁBOR Csilla, Kolozsvár, Egyetemi Műhely Kiadó, Bolyai Társaság, 2020 (Egyetemi Füzetek, 45), 69–82. [FarmatiGaborEgyFuzcc-5.indd \(mtak.hu\)](#)
- AJKAY 2022 – AJKAY Alinka, *Pázmány Péter vitairatai*, Irodalomtörténeti Közlemények, 2022, 3–30. [Irodalomtörténeti Közlemények - 126. évf. 1. sz. \(2022.\) \(mtak.hu\)](#)
- ALDEA 1968 – Quintín ALDEA, *La neutralidad de Urbano VIII en los años decisivos de la Guerra de los Treinta Años (1628–1632)*, Hispania Sacra 21 (1968), 155–178.
- ALMÁSI 2014 – ALMÁSI Gábor, *A Secretissima instructio (1620): A kora újkori politikai paradigmaváltás egy Bethlen-kori röpirat tükrében*, Budapest, ELTE BTK Középkori és Kora Újkori Magyar Történeti Tanszék – Transylvania Emlékeiért Tudományos Egyesület, 2014. [A Secretissima instructio, 1620: a kora újkori politikai paradigmaváltás egy Bethlen-kori röpirat tükrében \(oszk.hu\)](#)
- [ALVINCZI] 1614 – [ALVINCZI Péter] *Lelki orvosság*, Kassa [?], 1614.

- BALÁZS 1998 – BALÁZS Mihály, *Teológia és irodalom: Az Erdélyen kívüli antitrinitarizmus kezdetei*, Budapest, 1998, 105–165. [Teológia és irodalom. Az Erdélyen kívüli antitrinitarizmus kezdetei - Humanizmus és Reformáció 25. \(Budapest, 1998\) \(szaktars.hu\)](#)
- BALÁZS 2006 – BALÁZS Mihály, *Az Öt szép levél 1609-ben = B. M., Felekezeti és fikció*, Budapest, Balassi Kiadó, 2006, 193–216. [Felekezeti és fikció. Tanulmányok 16–17. századi irodalmunkról - Régi Magyar Könyvtár. Tanulmányok 8. \(Budapest, 2006\) \(szaktars.hu\)](#)
- BALDUINUS 1626 – FRIDERICUS BALDUINUS, *Phosphorus veri catholicismi. De via papatus et viam regiam ad ecclesiam vere catholicam et apostolicam fideliter monstrans, facemque praelucens legentibus Hodegum Petri Pasmanni olim Jesuitae, nunc cardinalis ecclesiae Romano-papisticae*, Wittenberg, 1626.
- BARNER 1970 – WILFRIED BARNER, *Barockrhetorik. Untersuchungen zu ihren geschichtlichen Grundlagen*, Tübingen, 1970.
- BARTÓK 2001 – BARTÓK István, *Pázmány prédikációi és a katolikus–protestáns hitvita = Pázmány Péter és kora*, szerk. HARGITTAY Emil, Piliscsaba, Pázmány Péter Katolikus Egyetem BTK, 2001 (Pázmány Irodalmi Műhely – Tanulmányok, 2), 322–337.
- BÁTHORY 2001 – BÁTHORY Orsolya, *Dobronoki György SJ latin nyelvű diáriuma = Pázmány Péter és kora*, szerk. HARGITTAY Emil, Piliscsaba, Pázmány Péter Katolikus Egyetem BTK, 2001 (Pázmány Irodalmi Műhely – Tanulmányok, 2), 372–394.
- BÁTHORY 2019a – BÁTHORY Orsolya, „Deák legyen ám!...” : Pázmány Péter *Peniculus papporum* című vitairatának latinsága = *A reformáció és a katolikus megújulás latin nyelvű irodalma*, szerk. BÉKÉS Enikő et al., Budapest, MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Irodalomtudományi Intézet, 2019 (Convivia Neolatina Hungarica, 3), 229–244. [02_Tóth Gergely.pdf \(mtak.hu\)](#)

- BÁTHORY 2019b – BÁTHORY Orsolya, *Pázmány Vindiciae-je és Balásfi Refutatiója: Két röpirat a besztercebányai országgyűlés végzése ellen = Politikai nyelvek a 17. század első felének Magyarországnán*, szerk. KÁRMÁN Gábor, ZÁSZKALICZKY Márton, Budapest, reciti, 2019, 197–222. [polnyelv.pdf \(reciti.hu\)](#)
- BÁTHORY 2019c – PÁZMÁNY Péter, *Vindiciae Ecclesiasticae.../ Az egyház jogainak védelme, amellyel bebizonyítjuk, hogy a Bethlen fejedelem által Magyarország klérusa ellen kiadott, az emberi és isteni joggal ellentétes határozatok jogilag semmisek*, ford. BÁTHORY Orsolya = *Források a 17. századi magyar politikai gondolkodás történetéhez*, I, szerk. BÁTHORY Orsolya, KÁRMÁN Gábor, ZÁSZKALICZKY Márton, Budapest, reciti, 2019, 201–247. [Források a 17. századi magyar politikai gondolkodás történetéhez \(2/1. kötet\) \(Bibliotheca Hungariae politica = Magyar Politikai Könyvtár\) \(oszk.hu\)](#)
- BÁTHORY 2020 – BÁTHORY Orsolya, *Pázmány Péter Az nagy Calvinus Jánosnak Hiszekegy Istene című vitairatának előképe = Az idő és tér szerepe a barokk kori lelkiség alakulásában*, szerk. SZELESTEI N. László, Budapest, MTA–PPKE Barokk Irodalom és Lelkiség Kutatócsoport, Eötvös Loránd Kutatási Hálózat, 2020 (Pázmány Irodalmi Műhely, Lelkiségtörténeti Tanulmányok, 28), 7–28. [Tan28szineshonlapra_logos_vjel.pdf \(mtak.hu\)](#)
- BAUER 1986 – Barbara BAUER, *Jesuitische „ars rhetorica” im Zeitalter der Galubenskämpfe*, Frankfurt am Main etc., Peter Lang, 1986 (Mikrokosmos, 18).
- BECKER 2002 – Kenneth Michael BECKER, *From the Treasure-House of Scripture: An Analysis of Scriptural Sources in De imitatione Christi*, Turnhout, Brepols, 2002 (Instrumenta Patristica et Mediaevalia – Research on the Inheritance of Early and Medieval Christianity).

- BECKER 2012 – Rotraud BECKER, *Der Skandal um den Rombesuch Kardinal Pázmány im Spiegel der Nuntiaturberichte des Jahres 1632*, Quellen und Forschungen aus Italienischen Archiven und Bibliotheken 92 (2012), 381–429. [Der Skandal um den Rombesuch Kardinal Pázmány im Spiegel der Nuntiaturberichte des Jahres 1632 \(perspectivia.net\)](#)
- BECKER–TUSOR 2019 – Rotraud BECKER–TUSOR Péter, „*Negozio del s.r card. Pasman*”: *Imperial Embassy to Rome in 1632 (With Unpublished Vatican Documents)* / Pázmány Péter 1632-es császári követsége Rómában (*Kiadatlan vatikáni forrásokkal*), kiad. Rotraud BECKER–TUSOR Péter, Budapest–Róma, 2019 (Collectanea Vaticana Hungariae, Classis II, 7). [“Negozio del S.r Card. Pasman”. Péter Pázmány’s Imperial Embassy to Rome in 1632 \(With Unpublished Vatican Documents\) | Fraknoi Vilmos Római Történeti Kutatócsoport \(institutumfraknoi.hu\)](#)
- BEKE 1994 – BEKE Margit, *Pázmány Péter egyházlátogatási jegyzőkönyvei (1616–1637)*, Budapest, Márton Áron Kiadó, 1994. [Pázmány Péter egyházlátogatási jegyzőkönyvei 1616-1637 - Strigonium Antiquum 3. \(Budapest, 1994\) | Könyvtár | Hungaricana](#)
- BENDA 1978 – BENDA Kálmán, *Pázmány Péter politikai pályakezdése*, Vigilia, 1978, 225–229. [Vigilia 1978/4](#)
- BENDA 1979 – BENDA Kálmán, *Pázmány Péter politikai pályakezdése*, A Magyar Tudományos Akadémia I. Osztályának Közleményei 31 (1979), 273–280. [A MTA Nyelv- és Irodalomtudományok Osztályának Közleményei \(31. kötet, 3-4. szám\) \(mtak.hu\)](#)
- BERNÁD–MUCKENHAUPT 2019; BERNÁD–MUCKENHAUPT 2020 – BERNÁD Rita-Magdolna, MUCKENHAUPT Erzsébet, *Pázmány Péter dedikált prédikációskönyve a székelyszenttamási plébánia régi könyvtárában* 1–2. Lustra VI(2019) 13–17, VII(2020) 36–42. [Lustra02.indd \(mtak.hu\)](#)

- BIRELEY 1976 – Robert BIRELEY, *The Peace of Prague (1635) and the Counterreformation in Germany*, *The Journal of Modern History*, 48 (1976), 1. sz., 31–69.
- BIRELEY 1981 – Robert BIRELEY, *Religion and Politics in the Age of the Counterreformation. Emperor Ferdinand II., William Lamormaini SJ., and the Formation of Imperial Policy*, Chapel Hill, 1981.
- BIRELEY 2003 – Robert BIRELEY, *The Jesuits and the Thirty Years War: Kings, Courts, and Confessors*, Cambridge, 2003.
- BITSKEY 1979 – BITSKEY István, *Humanista erudíció és barokk világkép: Pázmány Péter prédikációi*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1979 (Humanizmus és Reformáció, 8). [Humanista erudíció és barokk világkép. Pázmány Péter prédikációi - Humanizmus és reformáció 8. \(Budapest, 1979\) \(szaktars.hu\)](#)
- BITSKEY 1986 – BITSKEY István, *Pázmány Péter*, Budapest, Gondolat Kiadó, 1986 (Magyar História). [Pázmány Péter - Magyar história \(Budapest, 1986\) \(szaktars.hu\)](#)
- BITSKEY 1996 – BITSKEY István, *Hungariából Rómába: A római Collegium Germanicum Hungaricum és a magyarországi barokk művelődés*, Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1996.
- BITSKEY 1999 – BITSKEY István, *Virtus és religió: Tanulmányok a régi magyar irodalmi műveltségről*, Miskolc, Felsőmagyarország Kiadó, 1999.
- BITSKEY 2001 – BITSKEY István, *Pázmány Péter felső-magyarországi misz-sziója = Pázmány Péter és kora*, szerk. HARGITTAY Emil, Piliscsaba, Pázmány Péter Katolikus Egyetem BTK, 2001 (Pázmány Irodalmi Műhely – Tanulmányok, 2), 71–80.

- BITSKEY 2007 – BITSKEY István, *Pázmány Péter és a protestáns vallásszabadság*, Történeti Tanulmányok, 2007, 103–110. [Történeti tanulmányok - 15. köt. \(2007.\) \(oszk.hu\)](#)
- BITSKEY 2009 – BITSKEY István, *Pázmány Péter memoranduma a vallásszabadságról*, Keresztény Szó (Kolozsvár) 2009/2, 1–4.
- BITSKEY 2015 – BITSKEY István, *Hitvédelem, retorika, reprezentáció Pázmány Péter életművében*, Budapest, Universitas Kiadó, 2015.
- BITSKEY 2019 – BITSKEY István, *Die Erneuerung der ungarischen katholischen Predigt nach dem Trienter Konzil mit besonderem Blick auf Peter Pázmánys Werk = Das Trienter Konzil und seine Rezeption im Ungarn des 16. und 17. Jahrhunderts*, Hgg. Márta FATA, András FORGÓ, Gabriele HAUG-MORITZ, Anton SCHINDLING, Münster, 2019, 227–238 (Reformatationsgeschichtliche Studien und Texte Bd. 171).
- BLUM 2003 – *Grazer philosophische Disputationen von Pázmány Péter*, hrsg. Paul Richard BLUM, zusammenarb. Emil HARGITTAY, Piliscsaba, Pázmány Péter Katolikus Egyetem BTK, 2003 (Pázmány Irodalmi Műhely, Források, 3).
- BLUM 2012 – Paul Richard BLUM, *Studies on Early Modern Aristotelianism*, Leiden–Boston, Brill, 2012.
- BOD 1982 – BOD Péter, *Magyar Athenas*, s. a. r., jegyz., utószó TORDA István, Budapest, Magvető Kiadó, 1982 (Magyar Hírmondó).
- BOGÁR 2006 – BOGÁR Judit, *Pázmány Imádságos könyvének forrásai = Textológia és forráskritika: Pázmány-kutatások 2006-ban*, szerk. HARGITTAY Emil, Piliscsaba, Pázmány Péter Katolikus Egyetem BTK, 2006 (Pázmány Irodalmi Műhely – Tanulmányok, 6), 61–71.

- BÜCHEL–KARSTEN 2003 – Daniel BÜCHEL–Arne KARSTEN, *Die „Borgia-Krise“ des Jahres 1632: Rom, das Reichslehen Piombino und Europa*, Zeitschrift für Historische Forschung 30 (2003), 389–412.
- DEÁK 2003 – DEÁK Orsolya, *A humor, gúny, irónia és szatíra szerepe Pázmány Péter vitairatainak argumentációjában = A Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Kara tudományos diákköri közleményei*, 1., Miskolc, 2003, 50–59. [A humor, gúny, irónia és szatíra szerepe Pázmány Péter vitairatainak - PDF Ingyenes letöltés \(docplayer.hu\)](#)
- DOMINKOVITS–KATONA–PÁLFFY 2020 – *Amikor Sopronra figyelt Európa. Az 1625. évi soproni koronázó országgyűlés* (Annales Archivi Soproniensis, 2), szerk. DOMINKOVITS Péter–KATONA Csaba–PÁLFFY Géza, Sopron, 2020. [\(PDF\) Amikor Sopronra figyelt Európa. Az 1625. évi soproni koronázó országgyűlés \[When the Eyes of Europe were on Sopron: The Hungarian Coronation Diet of 1625\]. Ed. Péter Dominkovits, Csaba Katona, Géza Pálffy. Sopron–Budapest, 2020. 568 p. | Géza Pálffy and Péter Dominkovits - Academia.edu](#)
- DREXEL 1636 – Hieremias DREXELIUS, *Rosae selectissimarum virtutum*, Antwerpen, 1636.
- EGERER 2013 – EGERER Lilla, *A mocskolódás alakzatai Pázmány Péter Alvinczi Péterhez szóló vitairataiban = Miskolci Egyetem Doktoranduszok Fóruma, Miskolc, 2012. november 8.: Bölcsészettudományi Kar szekciókiadványa*, szerk. NAGY Ágoston, Miskolc, ME tudomány-szervezési és Nemzetközi Osztály, 2013, 20–26. [EGERER LILLA A MOCSKOLÓDÁS ALAKZATAI PÁZMÁNY PÉTER ALVINCZI PÉTERHEZ SZÓLÓ VITAIRATAIBAN - PDF Ingyenes letöltés \(docplayer.hu\)](#)
- ERDÉLYI 1851 – ERDÉLYI János, *Magyar közmondások könyve*, Pest, 1851. [Erdélyi János: MAGYAR KÖZMONDÁSOK KÖNYVE | Régi magyar szólások és közmondások | Kézisölyvtár \(arcanum.com\)](#)

- EXTERNBRINK 1999 – Sven EXTERNBRINK, *Le Coeur du Monde. Frankreich und die norditalienischen Staaten (Mantua, Parma, Savoyen) im Zeitalter Richelieus 1624–1635*, Münster, 1999.
- FAZEKAS 2002 – FAZEKAS István, *A Pázmáneum története az alapítástól a jozefinizmus koráig (1623–1784) = A bécsi Pázmáneum*, szerk. ZOMBORI István, Budapest, METEM, 2002, 9–176. [364397829.pdf \(gbv.de\)](#)
- FEHÉR–KANÁSZ 2015 – FEHÉR Lilla, KANÁSZ Viktor, *Pázmány Péter 1628-ban írt levele Dallos Miklós győri püspökhöz*, Századok, 2015, 983–988. [Századok 149. évf. 4. sz. \(2015.\) \(oszk.hu\)](#)
- FÉLEGYHÁZY 1937 – FÉLEGYHÁZY József, *Pázmány bölcselete*, Budapest, Pázmány Péter Tudományegyetem Barátainak Szövetsége, 1937.
- FISHER 1544 – John FISHER, *Psalmi seu preces ex variis scripturae locis collectae*, Antwerpen, 1544.
- FRAKNÓI 1886 – FRAKNÓI Vilmos, *Pázmány Péter, 1570–1637*, Budapest, Méhner, 1886 (Magyar Történelmi Életrajzok, 5). [FRAKNÓI VILMOS: PÁZMÁNY PÉTER, 1570-1637 \(oszk.hu\)](#)
- FRAKNÓI 2005² – FRAKNÓI VILMOS, *A magyar királyválasztások története* (Historia Incognita I/14), Máriabesnyő–Gödöllő 2005². [A magyar királyválasztások története \(Budapest, 1921\) \(mtak.hu\)](#)
- FRANKL 1868–1872 – FRANKL [FRAKNÓI] Vilmos, *Pázmány Péter és kora I–III*, Pest 1868–1872. [Pázmány Péter és kora - REAL-EOD \(mtak.hu\)](#)
- FRANKL 1873 – FRANKL [FRAKNÓI] Vilmos, *Pázmány Péter levelezése: 1605–1625*, Budapest, Magyar Tudományos Akadémia, 1873 (Magyar Történelmi Emlékek, 19). [Monumenta Hungariae Historica 4. Diplomataria. 19.: Pázmány Péter levelezése I. kötet. 1605–1625. \(Budapest, 1870\) \(mtak.hu\)](#)

- FÜLÖP 1887 – FÜLÖP Adorján, *Szók és szólások Pázmány „Prédikációi”-ból*, Magyar Nyelvőr, 1887, 272–275, 324–327. [Magyar Nyelvőr – 16. évfolyam – 1887. | Arcanum Digitális Tudománytár](#)
- FÜZES 2010/2011 – FÜZES Ádám, *Külső vagy belső kényszer? Pázmány indítékai a római rítus bevezetésére*, Magyar Egyházzene, 2010/2011, 225–237. [18_03_225238.pdf \(egyhazzene.hu\)](#)
- GALAVICS 1973 – GALAVICS Géza, *A barokk művészet kezdetei Győrben*, Ars Hungarica, 1973, 97–126. [Ars Hungarica, 1973 \(1. évfolyam\) \(oszk.hu\)](#)
- GALLA 1935 – GALLA Ferenc, *A Pázmáneum alapítása és a Szentszék*, Római Magyar Történeti Intézet, Vác, 1935.
- GALLA 2015 – GALLA Ferenc, *Pálos missziók Magyarországon a 17–18. században*. s. a. r. FAZEKAS István, Budapest,–Róma, Gondolat Kiadó, 2015 (Collectanea Vaticana Hungariae I/11). [Pálos missziók Magyarországon a 17–18. században | Fraknói Vilmos Római Történeti Kutatócsoport \(institutumfraknoi.hu\)](#)
- GERENCSÉR 1937 – GERENCSÉR István, *A filozófus Pázmány*, Budapest, 1937 (Dolgozatok a Kir. Magy. Pázmány Péter Tudományegyetem Philosophiai Semináriumából, 25). [Gerencsér István: A filozófus Pázmány \(ppek.hu\)](#)
- GORDÁN 2012 – GORDÁN Edina, *Egy elveszettnek vélt nyomtatvány: Pázmány Péter könyvadománya a csíksomlyói kolostornak = A Csíki Székely Múzeum Évkönyve*, főszerk. KELEMEN Imola, Csíkszereda, 2012, 195–200. [\(PDF\) Egy elveszettnek vélt nyomtatvány: Pázmány Péter könyvadománya a csíksomlyói kolostornak | Edina Gordán - Academia.edu](#)
- HAFENREFFER 1614 – Matthias HAFENREFFER, *Az szent irasbeli hitvnek againak bizonyos moddal es renddel, harom konyvekre valo osztasa*, ford. ZVONARITS Imre, Keresztúr, 1614.

- HAJTMAN 2013 – HAJTMAN Kornél, „*Emez igen tótos*”: Pázmány Péter prédikációinak szlovák fordítása, *Studia Litteraria*, 2013/3–4, 238–245. [content \(unideb.hu\)](http://unideb.hu/content)
- HÁMORI NAGY 2020 – HÁMORI NAGY Zsuzsanna, *Bethlen Péter és kíséretének látogatása az európai udvarokban 1628-ban = Történelmi kalandozások térben és időben*, szerk. J. ÚJVÁRY Zsuzsanna, Budapest, Szent István Társulat, 2020, 15–25.
- HARGITTAY 2006 – *Textológia és forráskritika: Pázmány-kutatások 2006-ban*, szerk. HARGITTAY Emil, Piliscsaba, Pázmány Péter Katolikus Egyetem BTK, 2006 (Pázmány Irodalmi Műhely – Tanulmányok, 6).
- HARGITTAY 2009 – HARGITTAY Emil, *Filológia, eszmetörténet és retorika Pázmány Péter életművében*, Budapest, Universitas Kiadó, (*Historia Litteraria*, 25), 2009.
- HARGITTAY 2010 – Emil HARGITTAY, *Gründungsurkunde der tyrnauer Universität. 12. Mai 1935, Camoenae Hungaricae*, 2010, 89–94. [Microsoft Word - hargittay.doc \(mta.hu\)](http://mta.hu/microsoft-word-hargittay.doc)
- HARGITTAY 2013a – HARGITTAY Emil, *A biblia nyelvi hagyománya Pázmány Kempis-fordításában = Nyelv, lelkiség és regionalitás a középkor és kora újkorban: Előadások a VII. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszuson*, szerk., BALOGH F. András, GÁBOR Csilla, KORONDI Ágnes, LUFFY Katalin, TÓTH Zsombor, Kolozsvár, Egyetemi Műhely, 2013, 58–65. <https://mek.oszk.hu/13200/13225/>
- HARGITTAY 2013b – HARGITTAY Emil, *Pázmány prédikációk felhasználása Lochner János 18. század végi kéziratgyűjteményében*, *Studia Litteraria*, 2013, 246–256. <https://ojs.lib.unideb.hu/studia/article/view/4202/4059>
- HARGITTAY 2019 – HARGITTAY Emil, *Pázmány Péter írói módszere: a Kalauz és a vitairatok újraírása*, Budapest, Universitas Kiadó, 2019.

- HARGITTAY–KÄFER–KRÁNITZ 2007 – „Halálom után nem fog minden akaratom szerint történni”: dokumentumgyűjtemény Pázmány Péter sírhelyéről / „Po mojej smrti nestane sa všetko podl'a mojej vôle”: súbor dokumentov o hrobe Petra Pázmánya, szerk. HARGITTAY Emil, KÄFER István, KRÁNITZ Mihály, Esztergom, Pázmány Péter Katolikus Egyetem BTK Szt. Adalbert Közép-Európa Kutatócsoport, PPKE BTK Szlavisztika – Közép-Európa Intézet, 2007.
- HARGITTAY–MACZÁK 2011 – HARGITTAY Emil, MACZÁK Ibolya, *Pótlások a Pázmány Péter-bibliográfiához = Balázs Mihály köszöntése*, Szeged, 2011 (Acta Historiae Litterarum Hungaricarum, 30), 160–183. [229455684.pdf \(core.ac.uk\)](#)
- HELTAI 1984 – HELTAI János, *Bethlen Péter és Pázmány = Az Országos Széchényi Könyvtár Évkönyve 1982–1983*, szerk. KOVÁCS Ilona, Budapest, Országos Széchényi Könyvtár, 1984, 411–422. [AZ ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR ÉVKÖNYVE 1982-1983. \(oszk.hu\)](#)
- HODIK 1632 – Jan HODIK, *Statera dissertationis cuiusdam papisticae, quam [...] Petrus Pazmany etc. invulgari curavit*, Bartphae, Klösz, 1632.
- HÓMAN–SZEKFŰ 1941–1943⁷ – HÓMAN Bálint–SZEKFŰ Gyula, *Magyar Történet I–V*, Budapest, 1941–1943⁷ IV, 25. [Hóman-Szekfű: Magyar Történet \(oszk.hu\)](#)
- IVÁNYI–FAZEKAS–KOLTAI 2008 – IVÁNYI Péter, FAZEKAS István, KOLTAI András, *Pázmány Péter és a Batthyányak*, Budapest, Szent István Társulat, 2008. [content \(unideb.hu\)](#)
- JUHÁSZ 2013 – JUHÁSZ Szandra, *Két „kompilációs” levél a Lochner-hagyatékban = Pázmány nyomában: Tanulmányok Hargittay Emil tiszteletére*, szerk. AJKAY Alinka, BAJÁKI Rita, Vác, Mondat, 2013, 219–223.

- KÁDÁR 2020 – KÁDÁR Zsófia, *Jezsuiták Nyugat-Magyarországon a 17. században: A pozsonyi, győri és soproni kollégiumok*, Budapest, Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet, 2020 (Magyar Történelmi Emlékek. Értekezések).
- KANÁSZ 2020 – KANÁSZ Viktor, *Pázmány Péter családjának történetéről = A Magyarországtudató Intézet évkönyve 2019*, szerk. BERTA Péter, VIZI László Tamás, Budapest, Magyarországtudató Intézet, 2020, 221–249. [A Magyarországtudató Intézet Évkönyve - 2019. \(oszk.hu\)](#)
- KÁRMÁN 2019 – KÁRMÁN Gábor, *Bethlen Gábor soha meg nem írt manifestuma = Politikai nyelvek a 17. század első felének Magyarországa n*, szerk. KÁRMÁN Gábor, ZÁSZKALICZKY Márton, Budapest, reciti, 2019, 155–196. [polnyelv.pdf \(reciti.hu\)](#)
- KÁRMÁN 2020 – *II. Ferdinánd semmisítő decretuma / Edictalis cassatio (1620. dec. 10.)*, s. a. r. KÁRMÁN Gábor = *Források a 17. századi magyar politikai gondolkodás történetéhez*, II, szerk. BÁTHORY Orsolya, BENE Sándor, KÁRMÁN Gábor, ZÁSZKALICZKY Márton, Budapest, reciti, 2020, 171–183. [Források a 17. századi magyar politikai gondolkodás történetéhez \(2/2. kötet\) \(oszk.hu\)](#)
- KASTNER 1935 – KASTNER Jenő, *Pázmány Péter gráci évei*, Katolikus Szemle 1935, 1–2. sz., klny., 7–8.
- KEMPIS 1624 – KEMPIS Tamásnak *Krisztus követéséről írt négy könyvei, melyet magyarra fordított Pázmány Péter esztergomi érsek*, Bécs, 1624.
- KEMPIS 1943 – Thomas a KEMPIS, *De imitatione Christi*; KEMPIS Tamás, *Krisztus követéséről*, Pázmány Péter fordítása, Budapest, Franklin Társulat, 1943.

- KOLLER 2008 – Alexander KOLLER, *Papst, Kaiser und Reich am Vorabend des Dreißigjährigen Krieges (1612–1621): Die Sicherung der Sukzession Ferdinands von Innerösterreich*, Die Außenbeziehungen der römischen Kurie unter Paul V. Borghese (1605–1621) (Bibliothek des Deutschen Historischen Instituts in Rom [BDHIR] 115; hg. v. Alexander Koller), Tübingen 2008, 101–121.
- KOSZTOLÁNYI 1920 – KOSZTOLÁNYI Dezső, „A magyar próza atyja”, *Nyugat*, 1920, 19–20. sz., 911–917. [Kosztolányi Dezső: A magyar próza atyja \(oszk.hu\)](http://oszk.hu)
- LIPA 2002 – LIPA Tímea, *Pázmány Péter belső írói fejlődése az Öt szép levél három kiadásának tükrében*, *Irodalomtudomány*, 2002/1–2, 8–33. [ISSN 1419-6379_1-2_sz_2002_008-033.pdf \(matarka.hu\)](http://matarka.hu)
- LUKÁCS–SZABÓ 1987 – *Pázmány Péter emlékezete*, szerk. LUKÁCS László, SZABÓ Ferenc, Roma, Detti, 1987.
- LUKÁCSY 1994 – LUKÁCSY Sándor, *Deák bőtü – magyar szóllás: Pázmány fordítói elvei és gyakorlata* = L. S., *Isten gyertyácskái*, Pécs, Jelenkor, 1994, 54–80.
- MACZÁK 2003 – MACZÁK Ibolya, *A kanonikus plágium: Szövegalkotás barokk prédikációinkban*, *Irodalomtörténeti Közlemények*, 2003, 261–266. [Irodalomtörténeti Közlemények 2003. 2-3.sz \(oszk.hu\)](http://oszk.hu)
- MACZÁK 2010 – MACZÁK Ibolya, *Elorzott szavak: Szövegalkotás 17–18. századi prédikációkban*, H. n., WZ Könyvek, 2010.
- MARITAIN 1996 – Jacques MARITAIN, *Az igazi humanizmus*, Budapest, Szent István Társulat, 1996.
- MARTELET 1966 – Gustave MARTELET, *Les idées maîtresses de Vatican II*, Paris, 1966.

- MAŤA 2020 – Petr MAŤA, *Epizentrum un Bebengebiet. Die böhmischen Länder im Dreißigjährige Krieg*, Habsburgermonarchie und der Dreißigjährige Krieg (Veröffentlichungen des Instituts für Österreichische Geschichtsforschung 73), Wien, 2020.
- MÉSZÁROS 1987 – MÉSZÁROS István, *Pázmány Péter, 17. századi katolikus iskolaügyünk újjászervezője = Pázmány Péter emlékezete*, szerk. LUKÁCS László, SZABÓ Ferenc, Róma, 1987, 305–360.
- MILLER 1822 – Jacobus Ferdinandus MILLER de Brassó, *Epistolae, quae haberi poterant [...] Petri Pazmany ad pontifices, imperatores [...] datae et vicissim ab illis acceptae*, I–II, Buda, 1822.
- MOLNÁR 1999 – MOLNÁR Antal, *Keresztény Egyházak: Egyháztörténet = Kereszt és félhold: Török kor Magyarországon (1526–1699)*, Encyclopaedia Humana Hungarica 05. (elektronikus dokumentum), 1999. <https://mek.oszk.hu/01800/01885/html/index.html>
- NIKOLÉNYI 1879 – NIKOLÉNYI József, *Közmondások és szólások Pázmány Péter műveiben*, Magyar Nyelvőr, 1879, 78, 170, 272–273. [Magyar Nyelvőr – 8. évfolyam – 1879. \(mtak.hu\)](#)
- OCSKAY 1882 – OCSKAY György, *Pázmány hatása Kelemen Didák prédikációiban*, Irodalomtörténeti Közlemények, 1982, 436–448. [Irodalomtörténeti Közlemények 1982. 86. évf. 4. füzet \(oszk.hu\)](#)
- ŐRY 1970 – ŐRY Miklós, *Pázmány Péter tanulmányi évei*, Eisenstadt, Prugg Verlag, 1970.
- ŐRY 1984 – PÁZMÁNY Péter, *De iustitia et iure (Az igazságosságról és a jogról)*, *De Verbo incarnato (A megtestesült ígéről): A gráci előadások kiegészítése a göttweigi kéziratból*, bev. ŐRY Miklós, Eisenstadt, Prugg, 1984.

- PÁZMÁNY 1603/2000 – PÁZMÁNY Péter, *Felelet Magyarai István sárvári prédikátornak az ország romlása okairúl írt könyvére (1603)*, kiad. HARGITTAY Emil, Budapest, Universitas Kiadó, 2000 (Pázmány Péter Művei, 1).
- PÁZMÁNY 1603/2014 – PÁZMÁNY Péter, *Felelet (1603): Jegyzetek a szövegkiadáshoz*, szerk. BÁTHORY Orsolya, HARGITTAY Emil, Budapest, Universitas Kiadó, 2014 (Pázmány Péter Művei, 7).
- PÁZMÁNY 1605/2001 – PÁZMÁNY Péter, *Az mostan támadt új tudományok hamisságának tíz nyilvánvaló bizonyága és rövid intézés a Török Birodalomról és vallásról*, kiad. AJKAY Alinka, HARGITTAY Emil, Budapest, Universitas Kiadó, 2001 (Pázmány Péter Művei, 2).
- PÁZMÁNY 1605/2012 – PÁZMÁNY Péter, *Tíz bizonyág (1605): Jegyzetek a szövegkiadáshoz*, szerk. AJKAY Alinka, közreműködők: BÁTHORY Orsolya, VARSÁNYI Orsolya, Budapest, Universitas Kiadó, EditioPrinceps Kiadó, 2012. (Pázmány Péter Művei, 5).
- PÁZMÁNY 1606 – PÁZMÁNY Péter, *Keresztyeni imadsagos könyv*, Grác, 1606. [RMK I. 403](#) | [Old Hungarian Library](#) | [Hungaricana](#)
- PÁZMÁNY 1606/2006 – PÁZMÁNY Péter, *Rövid tanúság (1606)*, s. a. r., jegyz. BRETZ Annamária, Budapest, Universitas Kiadó, 2006 (Pázmány Péter Művei, 4).
- PÁZMÁNY 1607/2016 – PÁZMÁNY Péter, *Keresztyéni felelet a megdicsőült szentek tiszteletirül, értünk való könyörgésekrül és segítségül hívásokrul (1607)*, s. a. r., jegyz. AJKAY Alinka, Budapest, Universitas Kiadó, 2016 (Pázmány Péter Művei, 8).

- PÁZMÁNY 1609 – PÁZMÁNY Péter, *Az nagi Calvinvs Janosnac hiszec egy Istene, az az: az Calvinvs ertelme szerent valo igaz magiarazattia az Credonac mely, az Caluinus tulaidon könyueiböl hyuen, es igazán egybe szedetttet, az caluinista atiafiaknac lelki eppületekre, es vigasztalásokra. S. T. D. P. P.*, Nagyszombat, 1609. [RMK I. 415 | Old Hungarian Library | Hungaricana](#)
- PÁZMÁNY 1609/1613/2019 – PÁZMÁNY Péter, *Öt szép levél (1609), Öt levél (1613)*, s. a. r., jegyz. HORVÁTH Csaba Péter, Budapest, Universitas Kiadó, 2019 (Pázmány Péter Művei, 10).
- PÁZMÁNY 1609/2017 – PÁZMÁNY Péter, *Alvinci Péternek sok tétovázó kerengésekkel és cégéres gyalázatokkal felhalmozott feleletinek rövid és keresztyéni szelídséggel való megrostálása (1609)*, s. a. r., jegyz. BÁTHORY Orsolya, Budapest, Universitas Kiadó, 2017 (Pázmány Péter Művei, 9).
- PÁZMÁNY 1609/2021 – PÁZMÁNY Péter, *Calvinus hiszekegy Istene (1609)*, s. a. r., jegyz. AJKAY Alinka, Budapest, Universitas Kiadó, 2021 (Pázmány Péter Művei, 12).
- PÁZMÁNY 1610/1611 – [PÁZMÁNY Péter], *Peniculus Papporum Apologiae Solnensis conciliabuli et Hyperaspistes legitimae antilogiae illustrissimi cardinalis Francisci Forgách, Posonii*, In Aula Archiepiscopali, 1610, 1611.
- PÁZMÁNY 1610/1636/2020 – PÁZMÁNY Péter, *Posonban lött prédikáció (1610), Pünkösöd után X. vasárnap első prédikáció (1636)*, s. a. r., jegyz. BAJÁKI Rita, M. HORVÁTH Mária, Budapest, Universitas Kiadó, 2020 (Pázmány Péter Művei, 11).
- PÁZMÁNY 1612 – [PÁZMÁNY Péter], *Logi Alogi, quibus Baptae calamosphac-tae peniculum papporum Solnensis conciliabuli et Hyperaspisten legitimae antilogiae vellicant, veritatis radiis obruti*, Posonii, 1612.

- PÁZMÁNY 1613 – PÁZMÁNY Péter, *Isteni igazsagra vezzerleo kalavz*, Pozsony, 1613. [RMK I. 443](#) | [Old Hungarian Library](#) | [Hungaricana](#)
- [PÁZMÁNY] 1614a – [PÁZMÁNY Péter], *Az calvinista predikatorok igyenes erkeolcseu tekelletességének tevkeore, melyet az Felfeoldeon nyomtatot Lelki orvossagnak eleol járo beszédébeol szerzet Lethenyi István*, Bécs, MDCXIV.
- PÁZMÁNY 1614b – PÁZMÁNY Péter, *Az igazsagnak gyeozedelme, melyet az Alvinci Peter Tevkeoreben meg mutatot Pazmany Peter*, Pozsony, MDCXIV. [RMK I. 451](#) | [Old Hungarian Library](#) | [Hungaricana](#)
- PÁZMÁNY 1614c – PÁZMÁNY Péter [Szyl Miklós], *Csepregi mesterség, azaz Hafenreffernek magyarrá fordítot könyue eleiben függesztet leueleknek, czegéres czigánysági, és orcza-szegyenítő hazugsági*, Bécs, 1614.
- PÁZMÁNY 1616 – PÁZMÁNY Péter, *Csepregi szégyenvallás: Az az reovid felelet, melyben az Csepregi hiusagoknak, Köszegi tóldalékit, verőfényre hozza*, Prága, 1616. [RMK I. 470](#) | [Old Hungarian Library](#) | [Hungaricana](#)
- PÁZMÁNY 1619 – [PÁZMÁNY Péter], *Falsae originis motuum Hungaricorum succincta Refutatio*, [Bécs], [Gelbhaar], 1619.
- PÁZMÁNY 1620a – [PÁZMÁNY Péter], *Falsae originis motuum Hungaricorum succincta Refutatio: A magyarországi támadásoknak hamisan költött eredetinek rövid, velős hamisítása*, [Bécs], [Gelbhaar], 1620. [RMK I. 506](#) | [Old Hungarian Library](#) | [Hungaricana](#)
- PÁZMÁNY 1620b – [PÁZMÁNY Péter], *Calvino-Praedificantium Ungarorum genius malus: delineatus ex duum foliorum scriptiuncula Machiavellizationis programme nuper excusa*, Viennae, Schump, 1620.

- PÁZMÁNY 1620c – [PÁZMÁNY Péter], *Sacratissimae Caesareae ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae etc. Regiae Maiestatis Edictalis Cassatio* [...], Bécs, 1620.
- PÁZMÁNY 1620d – PÁZMÁNY Péter, *Vindiciae ecclesiasticae, quibus edita a Principe Bethlen in clerum Hungariae decreta* [...] *ipso jure nulla esse demonstrantur*, Viennae, Schump, 1620.
- PÁZMÁNY 1625 – *Rituale Strigoniense seu formula agendorum in administratione sacramentorum, ac ceteris Ecclesiae publicae functionibus. iussu et auctoritate* [...] Petri PAZMANY, Posonii, In Aula Archiepiscopali, 1625.
- PÁZMÁNY 1627 – PÁZMÁNY Péter, *A setet haynal-csillag-utan budoso luteristak vezetője. Mely utba igazította a' Vittebergai Academicianak Fridericus Balduinus-altal ki-bocsátott feleletit a' Kalauzra Pazmany Peter Esztergami Ersek irta*, Bécs, 1627. [RMK I. 558 | Old Hungarian Library | Hungaricana](#)
- PÁZMÁNY 1629 – *Acta et decreta synodi dioeceseanae Strigoniensis auctoritate* [...] Petri PAZMANY Archiepiscopi Strigoniensis. *Celebratae Tyrnaviae Anno Domini MDCXXIX die 4. Octobris sequentibus*, Posonii, In Aede Archiepiscopali, 1629.
- [PÁZMÁNY] 1630 – [PÁZMÁNY Péter], *Io nemes Váradnak gyenge orvoslása, mellyel Sallai Istvan pap, püspöki plebanos, gyógyítottá, Farkas-marásból esett sebeit Bihar-Vár-megyének, es óltalmazza a' Szent Irásrúl, és Ecclesiárúl írt könyvét az esztergami erseknek*, Pozsony, 1630. [RMK I. 595 | Old Hungarian Library | Hungaricana](#)
- PÁZMÁNY 1631a – PÁZMÁNY Péter, *Dissertatio, an vnum aliquid, ex omnibus Lvtheranis dogmatibus, Romanae Ecclesiae adversantibus, Scriptvra Sacra contieat*, Pozsony, 1631.

- PÁZMÁNY 1631b – PÁZMÁNY Péter, *Bizonyos okok, mellyek erejetül viseltetven egy fő ember, az uj vallások töreiből kifeslet: es az romai ecclesianak kebelébe szállot*, Pozsony, 1631. [RMK I. 603 - Bizonyos okok, mellyek erejetül viseltetven egy fő ember az uj vallások töreiből kifeslet, es az romai ecclesianak kebelébe szállott. Posenban \[Pozsony\]. 1631. \[typ. Societatis Jesu\] | Könyvtár | Hungaricana](#)
- [PÁZMÁNY] 1631c – [PÁZMÁNY Péter], *Okok, nem okok: mellyekert iria a' varadi farkas, hogy nem méltóztatik tovább az én irásom-ellen tusakodni. Irta Sallai István pap, püspöki plebános*, Pozsony, 1631.
- PÁZMÁNY 1631/1937 – Pázmány Péter ismeretlen magyar könyve: *Okok, nem okok*, kiad. STRIPSKY Híador, Budapest, 1937. [Pázmány Péter: Okok, nem okok \(facsimile\) \(ppek.hu\)](#)
- PÁZMÁNY 1631/2001 – PÁZMÁNY Péter, *Imádságos könyv (1631)*, kiad. Sz. BAJÁKI Rita, HARGITTAY Emil, Budapest, Universitas Kiadó, 2001 (Pázmány Péter Művei, 3).
- PÁZMÁNY 1631/2013 – PÁZMÁNY Péter, *Imádságos könyv (1631): Jegyzetek a szövegkiadáshoz*, szerk. Sz. BAJÁKI Rita, BOGÁR Judit, Budapest, Universitas Kiadó, EditioPrinceps Kiadó, 2013 (Pázmány Péter Művei, 6).
- PÁZMÁNY 1637/2000 – PÁZMÁNY Péter, *Hodoegus: Igazságra vezérlő kalauz, a hasonmást kiad. KŐSZEGHY Péter*, kísérő tanulmány HARGITTAY Emil, Budapest, Balassi Kiadó, MTA Irodalomtudományi Intézet, 2000 (Bibliotheca Hungarica Antiqua, 32).
- PÁZMÁNY 1906 – PÁZMÁNY Péter, *A nyelvnek vétkeirül = PÁZMÁNY Péter, A római anyaszentegyház szokásából, minden vasárnapokra és egy-néhány innepekre rendelt evangeliomokrul predikációk, mellyeket élő nyelvének tanítása után írásban foglalt Cardinal Pázmány Péter*, s. a. r. KANYORSZKY György, Budapest, 1906.

- PÁZMÁNY 1983 – PÁZMÁNY Péter, *Válogatás műveiből*, bev. ÓRY Miklós, SZABÓ Ferenc, vál. ÓRY Miklós, SZABÓ Ferenc, VASS Péter, I–III, Budapest, Szent István Társulat, 1983. [Óry Miklós – Szabó Ferenc: Pázmány Péter \(1570–1637\) \(ppek.hu\)](#)
- PÁZMÁNY 2010 – PÁZMÁNY Péter, *Válogatott prédikációk*, szerk. HARGITTAY Emil, Budapest, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, 2010 (Pázmány Péter Válogatott Művei, 1).
- PÉCSVÁRADI 1629 – PÉCSVÁRADI Péter, *Pecs-Varadi Peternek, varadi lelki pasztorinak feleleti Pazmany Peternek, esztergami erseknek ket könyvetskeire, mellyeket az Szent Irasrol es az Anyaszent-egyhazrol irt, es Bihar var-megyének dedicalván MDCXXVI eszetendőben kibocsattott*, Debrecen, 1629. [RMK_I_0579.pdf \(oszk.hu\)](#)
- PÉTER 1995 – PÉTER Katalin, *Pázmány és a protestánsok = P. K., Papok és nemesek: Magyar művelődéstörténeti tanulmányok a reformációval kezdődő másfél évszázadból*, Budapest, Ráday Gyűjtemény, 1995, 181–185.
- PPOO 1894–1904 – Petri cardinalis PÁZMÁNY *Opera Omnia*, I–VI, Budapest, Budapesti Királyi Magyar Tudományegyetem Hittudományi Kara, 1894–1904.
- PPOO IV – Petrus PÁZMÁNY, *Theologia scholastica seu commentarii et disputationes quae supersunt in secundam theologicae S. Thomae Aquinatis Summae et tertiam partem*, rec. Adalbertus BREZNAY, Desiderius BITA, Budapest, 1899. [Petri Pázmány Opera Omnia – Tomus IV \(facsimile\) \(ppek.hu\)](#)

PPOO V – Petrus PÁZMÁNY, *Theologia scholastica seu commentarii et disputationes quae supersunt in secundam theologicae S. Thomae Aquinatis Summae et tertiam partem*, rec. Adalbertus BREZNAY, Desiderius BITA, Budapest, 1901, 11–788. – Petrus PÁZMÁNY, *De ecclesiastica libertate circa causam Veneti interdicti. Anno 1606*, Budapest, 1901, 789–808. [Petri Pázmány Opera Omnia – Tomus V \(facsimile\) \(ppek.hu\)](#)

PPOO VI – Petrus PÁZMÁNY, *Theologia scholastica seu commentarii et disputationes quae supersunt in tertiam theologicae S. Thomae Aquinatis Summae partem*, rec. Adalbertus BREZNAY, Desiderius BITA, Budapest, 1904, 7–188. – Petrus PÁZMÁNY, *Libellus apologeticus Petri Pazmani pro Societate Iesu hungarica, ad proceres regni Hungariae*, rec. Ioannes KISS, Budapest, 1904, 189–193. – Petrus PÁZMÁNY, *Peniculus papporum apologiae solnensis conciliabuli*, rec. Ioannes KISS, Budapest, 1904, 197–271. – *Appendix, in qua anonymi Sycophantae glomeratae criminationes, infabrae commissae fabellae, in Pontificem Max. e triviis compositabilibus mutuatae, ac rhythmis Pannonicis cantitatae, iugulantur*, rec. Ioannes KISS, Budapest, 1904, 272–286. – Petrus PÁZMÁNY, *Logi alogi, quibus baptae calamosphactae peniculum papporum solnensis conciliabuli [...] veritatis radiis adobruti*, rec. Ioannes KISS, Budapest, 1904, 287–468. – Petrus PÁZMÁNY, *Falsae originis motuum hungaricorum succincta refutatio: Az magyarországi támadásoknak hamissan költött eredetinek rövid, velős hamissitása*, rec. Ioannes KISS, Budapest, 1904, 469–519. – Petrus PÁZMÁNY, *Vindiciae ecclesiasticae, quibus edita a principe Bethlen in clerum Hungariae decreta, divinis humanisque legibus contraria, ipso iure nulla esse, demonstrantur*, rec. Ioannes KISS, Budapest, 1904, 521–565. – Petrus PÁZMÁNY, *Acta et decreta synodi diocesanae strigoniensis*, rec. Georgius DEMKÓ, Budapest, 1904, 567–671. – Petrus PÁZMÁNY, *Dissertatio, an unum aliquid ex omnibus lutheranis dogmatibus, romanae ecclesiae adversantibus, Scriptura Sacra contineat*, rec. Ioannes KISS, Budapest, 1904, 673–697. – Petrus PÁZMÁNY, *Cardinalis Pasmanni ad Pontificem Urbanum VIII anno M.DC.XXXII legati caesarii oratio, Epistola eiusdem ad Borgesium Cardinalem*, rec. Ioannes KISS, Budapest, 1904, 699–710. [Petri Pázmány Opera Omnia – Tomus VI \(facsimile\) \(ppek.hu\)](#)

- PPÖL 1910–1911 – PÁZMÁNY Péter *Összegyűjtött levelei*, I–II, s. a. r. HANUY Ferenc, Budapest, Budapesti Királyi Magyar Tudományegyetem Tanácsa, 1910–1911.
- PPÖL I – PÁZMÁNY Péter *Összegyűjtött levelei*, I, s. a. r. HANUY Ferenc, Budapest, Budapesti Királyi Magyar Tudományegyetem Tanácsa, 1910. [Pázmány Péter Összegyűjtött Levelei – I. kötet \(facsimile\) \(ppek.hu\)](#)
- PPÖL II – PÁZMÁNY Péter *Összegyűjtött levelei*, II, s. a. r. HANUY Ferenc, Budapest, Budapesti Királyi Magyar Tudományegyetem Tanácsa, 1911. [Pázmány Péter Összegyűjtött Levelei – II. kötet \(facsimile\) \(ppek.hu\)](#)
- PPÖM 1894–1904 – PÁZMÁNY Péter *Összes munkái*, I–VII, Budapest, Budapesti Királyi Magyar Tudományegyetem Hittudományi Kara, 1894–1904.
- PPÖM II – PÁZMÁNY Péter, *Imádságos könyv*, s. a. r. BREZNAV Béla, Budapest, 1–267. – PÁZMÁNY Péter, *Rövid tanuság, mint ismerhesse meg akármely együgyű ember is az igaz hitet*, s. a. r. BREZNAV Béla, Budapest, 1895, 269–314. – PÁZMÁNY Péter, *Keresztyéni felelet a megdűcsöült szentek tiszteletiről, értünk való könyörgésekről és segítségül hívásokról*, s. a. r. KISFALUDY Árpád Béla, Budapest, 1895, 315–502. – PÁZMÁNY Péter, *Egy keresztyén predikátorról S. T. D. P. P. az kassai nevezetes tanítóhoz Alvinczi Péter uramhoz iratott öt szép levél*, s. a. r. RAPAICS Rajmond, Budapest, 1895, 503–620. – PÁZMÁNY Péter, *Alvinczi Péternek sok této-vázó kerengésekkel és czégyeres gyalázatokkal felhalmozott feleletinek rövid és keresztyéni szelidséggel való megrostálása*, s. a. r. RAPAICS Rajmond, Budapest, 1895, 621–691. – PÁZMÁNY Péter, *Az nagy Calvinus Jánosnak Hiszek-egy-Istene*, s. a. r. RAPAICS Rajmond, Budapest, 1895, 693–776. – PÁZMÁNY Péter, *Posonban lött praedikatio*, s. a. r. RAPAICS Rajmond, Budapest, 1895, 777–801. [Pázmány Péter Összes Munkái – 2. kötet \(facsimile\) \(ppek.hu\)](#)

PPÖM III – PÁZMÁNY Péter, *Hodoegus: Igazságra vezérlő kalauz*, s. a. r. KISS Ignác, Budapest, 1897. [A *Kalauz* I–V. könyve.] [Pázmány Péter Összes Munkái – 3. kötet \(facsimile\) \(ppek.hu\)](#)

PPÖM IV – PÁZMÁNY Péter, *Hodoegus: Igazságra vezérlő kalauz*, s. a. r. KISS Ignác, Budapest, 1898. [A *Kalauz* VI–XV. könyve.] [Pázmány Péter Összes Munkái – 4. kötet \(facsimile\) \(ppek.hu\)](#)

PPÖM V – PÁZMÁNY Péter, *Csepregi mesterség, az-az: Hafenreffernek magyarrá fordított könyve eleiben függesztett leveleknek czégyeres cigánysági és orcza-szégyenítő hazugsági*, s. a. r. RAPAICS Rajmond, Budapest, 1900, 1–25. – PÁZMÁNY Péter, *Az calvinista predikátorok igyenes erkölcsű tekkéletességének tüköre*, s. a. r. RAPAICS Rajmond, Budapest, 1900, 27–45. – PÁZMÁNY Péter, *Az igazságnak győzedelme, melyet az Alvinczi Péter tükörében megmutatott Pázmány Péter*, s. a. r. RAPAICS Rajmond, Budapest, 1900, 47–114. – PÁZMÁNY Péter, *Csepregi szégyenvallás, az-az rövid felelet, melyben az csepregi hívágoknak kőszegi tődalékít verőfényre hozza Pázmány Péter*, s. a. r. RAPAICS Rajmond, Budapest, 1900, 115–249. – PÁZMÁNY Péter, *Rővid felelet két calvinista könyvecskére, melyeknek egyike okát adgya, miért nem felelnek az calvinista predikátorok az Kalauzra, másika Itinerarium catholicumnak neveztetik*, s. a. r. SZÉKELY István, Budapest, 1900, 251–302. – PÁZMÁNY Péter, *Bizonyos okok, melyek erejétől viseltetvén sok fő ember, mind ennek előtte, mind e napokban-is az új-vallások tőréből ki-feslett és az római ecclesiának kebelébe szállott*, s. a. r. KISS János, Budapest, 1900, 303–342. – PÁZMÁNY Péter, *A Sz. Irásrűl és az Anyaszentegyházrűl két rövid könyvecskék*, s. a. r. DEMKÓ György, Budapest, 1900, 343–469. – PÁZMÁNY Péter, *A' setét hajnal-csillag után bujdosó luteristák vezetője, mely útban igazittya a' vittebergai academiának Fridericus Balduinus által kibocsátott feleletit a' Kalauzra*, s. a. r. KISS János, Budapest, 1900, 471–823. [Pázmány Péter Összes Munkái – 5. kötet \(facsimile\) \(ppek.hu\)](#)

- PPÖM VI – PÁZMÁNY Péter, *A római anyaszentegyház szokásából, minden vasárnapokra és egy-nehány innepekre rendelt evangeliomokról predikációk, melyeket élő nyelvének tanítása után írásban foglalt Cardinal Pázmány Péter*, s. a. r. KANYORSZKY György, Budapest, 1903. ppek.hu/konyvek/Pazmany_Peter_Osszes_Munkai_6_kotet_Facsimile.pdf
- PPÖM VII – PÁZMÁNY Péter, *A római anyaszentegyház szokásából, minden vasárnapokra és egy-nehány innepekre rendelt evangeliomokról predikációk, melyeket élő nyelvének tanítása után írásban foglalt Cardinal Pázmány Péter*, s. a. r. KANYORSZKY György, Budapest, 1906. [Pázmány Péter Összes Munkái – 7. kötet \(facsimile\) \(ppek.hu\)](http://ppek.hu)
- R. VÁRKONYI 1994 – R. VÁRKONYI Ágnes, *Erdély és a törökkérdés Pázmány politikájában*. = R. V. Á., *Europica Varietas – Hungarica varietas*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1994.
- RAJHONA 2006 – RAJHONA Flóra, *Pázmány Péter prédikációinak forrásairól = Textológia és forráskritika: Pázmány-kutatások 2006-ban*, szerk. HARGITTAY Emil, Piliscsaba, Pázmány Péter Katolikus Egyetem BTK, 2006 (Pázmány Irodalmi Műhely – Tanulmányok, 6), 113–124.
- RAJSLI 1998 – RAJSLI Ilona, *Pázmány Péter szövegeinek frazeológiai vizsgálata*, Hungarológiai Közlemények (Újvidék), 1998/3, 7–26. [HUNGAROLÓGIAI KÖZLEMÉNYEK - PDF Ingyenes letöltés \(docplayer.hu\)](http://www.hungarologiai.kozlemenyek.hu)
- REINHARD 2004 – Wolfgang REINHARD (Hg.), *Römische Mikropolitik unter Papst Paul V. Borghese (1605–1621) zwischen Spanien, Neapel, Mailand und Genua* (Bibliothek des Deutschen Historischen Instituts in Rom [BDHIR] 107), Tübingen, 2004.
- RMNy 1971 – *Régi magyarországi nyomtatványok 1473–1600*, szerk. BORSA Gedeon, HERVAY Ferenc, HOLL Béla, KÁFER István, KELECSÉNYI Ákos, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1971.

- RMNy 1983 – *Régi magyarországi nyomtatványok II, 1601–1635*, BORSA Gedeon, HERVAY Ferenc, HOLL Béla munkája FAZAKAS József, HELTAI János, KELECSÉNYI Ákos, VÁSÁRHELYI Judit közreműködésével, szerk. BORSA Gedeon, HERVAY Ferenc, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1983.
- RMNy 2000 – *Régi magyarországi nyomtatványok III, 1636–1655*, HELTAI János, HOLL Béla, PAVERCSEK Ilona, P. VÁSÁRHELYI Judit munkája DÖRNYEI Sándor, V. ECSEDY Judit, KÁFER István közreműködésével, szerk. HELTAI JÁNOS, Budapest, Akadémiai Kiadó, 2000.
- SÁRKÖZY 2010 – SÁRKÖZY Péter, *Róma mindannyiunk közös hazája*, Budapest, Romanika Könyvkiadó, 2010.
- SHORE–TUSOR 2020 – Paul SHORE–Péter TUSOR, *Péter Pázmány: Cardinal, Archbishop of Esztergom, Primate of Hungary*, Journal of Jesuit Studies, 2020, 526–544. [Péter Pázmány: Cardinal, Archbishop of Esztergom, Primate of Hungary in: Journal of Jesuit Studies Volume 7 Issue 4 \(2020\) \(brill.com\)](#)
- SÍK 1939 – SÍK Sándor, *Pázmány, az ember és az író*, Budapest, Szent István Társulat, 1939. [Sík Sándor: Pázmány – Az ember és az író \(ppek.hu\)](#)
- SZABÓ 1990 – SZABÓ Ferenc SJ, *A teológus Pázmány*, Roma, Detti, 1990. [Szabó Ferenc: A teológus Pázmány \(facsimile\) \(ppek.hu\)](#)
- SZABÓ 1998 – SZABÓ Ferenc, *A teológus Pázmány: A grazi „theologia scholastica” Pázmány műveiben*, Budapest, Magyar Egyháztörténeti Enciklopédia Munkaközösség, 1998. [SZABÓ FERENC S.J. A TEOLÓGUS PÁZMÁNY. A grazi «theologia scholastica» Pázmány művében - PDF Ingyenes letöltés \(docplayer.hu\)](#)
- SZABÓ, 2001 – SZABÓ Ferenc, *A sztoicizmus befolyása Pázmány Péter prédikációira*, Kortárs, 2001/11, 61– 68. [Kortárs 2001. 45. évf. 11. sz. november - Elektronikus Periodika Archívum \(oszk.hu\)](#)

- SZABÓ 2010 – SZABÓ Péter, *Pázmány Péter és Erdély = Állam – egyház és az egyetemalapító Pázmány*, szerk. KIRÁLY Miklós, RÁCZ Lajos. Budapest, Martin Opitz Kiadó, 2010, 139–146.
- SZABÓ 2012 – SZABÓ Ferenc, *Krisztus és Egyháza Pázmány Péter életművében*, Budapest, JTMR–L’Harmattan, 2012.
- SZABÓ 2013 – SZABÓ Ferenc, *Szent Bernát hatása Pázmány misztikájára = Pázmány nyomában: Tanulmányok Hargittay Emil tiszteletére*, szerk. AJKAY Alinka, BAJÁKI Rita, Vác, Mondat, 2013, 375–383.
- SZABÓ 2014 – SZABÓ Ferenc SJ, *Szemponatok a jezsuita lelkiség történetéhez: A devotio moderna és az Imitatio Christi (Kempis) hatása Szent Ignácra (Lelkigyakorlatok) és a jezsuita lelkiségre*, Távlatok, 2014, 06. 10. http://www.tavlatok.hu/net/PDF-ek/SztIgnac_Luther.pdf
- SZABÓ 2018 – SZABÓ Ferenc, *Pázmány Péter jezsuita lelkiségéhez, Krisztus követése és az Imádságos könyv = Sz. F., Reformáció és katolikus megújulás. Válogatott Pázmány-tanulmányok*, Budapest, Szent István Társulat, 2018, 168–186. [Reformáció és katolikus megújulás. Válogatott Pázmány-tanulmányok \(Budapest, 2018\) \(szaktars.hu\)](http://szaktars.hu)
- SZAITZ 1788 – SZAITZ Leó, *Kis magyar frázeológia: Válogatott Szép magyar mondások ama magyar Tzitzerónak kardinális Pázmány Péternek kalauzából*, Pozsony, 1788.
- SZILÁGYI 1870 – SZILÁGYI Sándor, *Rákóczy és Pázmány*, Pest, 1870. [Rákóczy és Pázmány : történeti rajz \(oszk.hu\)](http://oszk.hu)
- SZILÁGYI 2013 – SZILÁGYI András, *Illusztrált díszcímlapok Pázmány Péter Kalauz című művéhez és Káldi György bibliafordításához = Pázmány nyomában: Tanulmányok Hargittay Emil tiszteletére*, szerk. AJKAY Alinka, BAJÁKI Rita, Vác, Mondat, 2013, 395–407.

- TECHERT 1931 – TECHERT József, *Keveréknyelvű közmondások Pázmánynál*, Magyar Nyelv, 1931, 119–120. [Magyar Nyelv – 27. évfolyam – 1931. | Arcanum Digitheca](#)
- THIESSEN 2008 – Hillard von THIESSEN, *Außenpolitik im Zeichen personaler Herrschaft*, uo., 23–30; Wolfgang REINHARD, *Makropolitik und Mikropolitik in den Außenbeziehungen Roms unter Papst Paul V., Die Außenbeziehungen der römischen Kurie unter Paul V. Borghese (1605–1621)* (BDHIR 115), hg. v. Alexander KOLLER, Tübingen 2008, 67–82.
- THIMÁR 1999 – THIMÁR Attila, *Pázmány Péter a vitapartner?*, Irodalomtörténeti Közlemények, 1999, 114–127. [Irodalomtörténeti Közlemények 1999. 1/2.sz. \(oszk.hu\)](#)
- TÓTH 2000 – István György TÓTH, *Missionari di Ragusa e l'inizio delle missioni cattoliche nell' Ungheria turca*, Atti e Memorie della Società Dalmata di Storia Patria, 2000, 73–130.
- TÓTH 2006 – TÓTH Gábor, *Kemény János történeti szavahihetősége*, Aetas, XXI (2006, 2–3), 219–231. [aetas_2006_002_003_219-231.pdf \(u-szeged.hu\)](#)
- TÓTH 2018 – TÓTH Tamás, *A megújulás szolgálatában: Germanikusok a 17. századi Magyar Királyságból = Katolikus egyházi társadalom a Magyar Királyságban a 17. században*, szerk. VARGA Szabolcs, VÉRTESI Lázár, Pécs, Történetiszcéh Egyesület, META Egyesület, 2018, 93–120. [TT.pdf \(mtak.hu\)](#)
- TÚRI 2011 – TÚRI Tamás, *Fejérvári Sámuel prédikációinak forráskezelése: Felekezeti közli kompiláció az unitáriusok körében*, Keresztény Magvető, 2011/3, 297–315. [Keresztény Magvető 117. évf. \(2011.\) 3. sz. \(oszk.hu\)](#)

- TUSOR 1999 – TUSOR Péter, *A magyar egyház és a Sacra Rituum Congregatio a katolikus reform korában (A Kongregáció alapításától 1689-ig)*, Magyar Egyháztörténeti Vázlatok–Regnum, 1999, 33–64. [magyaregyhaztortenetivazlatok_1999_pages35-66.pdf \(institutumfraknoi.hu\)](http://institutumfraknoi.hu/magyaregyhaztortenetivazlatok_1999_pages35-66.pdf)
- TUSOR 2001 – TUSOR Péter, *Pázmány állandó római követségének terve 1632–1634 = Pázmány Péter és kora*, szerk. HARGITTAY Emil, Piliscsaba, Pázmány Péter Katolikus Egyetem BTK, 2001 (Pázmány Irodalmi Műhely – Tanulmányok, 2), 151–175. [pazmany_allando_romai_kovetsegenek_terve.pdf \(institutumfraknoi.hu\)](http://institutumfraknoi.hu/pazmany_allando_romai_kovetsegenek_terve.pdf)
- TUSOR 2002 – Péter TUSOR, *Un »residente d’Ungheria« a Roma nel Seicento. (C.H. Motmann uditore di Rota, agente del cardinale Pázmány)*, Nova Corvina, Rivista di Italianistica 13 (2002), 8–21. [un_residente_dungheria_a_roma_nel_seicento.pdf \(institutumfraknoi.hu\)](http://institutumfraknoi.hu/un_residente_dungheria_a_roma_nel_seicento.pdf)
- TUSOR 2005 – TUSOR Péter, *Purpura Pannonica: Az esztergomi bíborosi szék kialakulásának előzményei a 17. században* (Collectanea Vaticana Hungariae I/3), Budapest–Róma, 2005. [Purpura Pannonica. Az esztergomi „bíborosi szék” kialakulásának előzményei a 17. században | Fraknói Vilmos Római Történeti Kutatócsoport \(institutumfraknoi.hu\)](http://institutumfraknoi.hu/purpura_annonica_az_esztergomi_biborosi_szek_kialakulasanak_elozmenyei_a_17_szazadban)
- TUSOR 2011 – Péter TUSOR, *Le origini della bolla „Sancta Synodus Tridentina”: I cardinali degli Asburgo e papa Urbano VIII, 1632–1634 = La Dinastía de los Austria: Las relaciones entre la Monarquía Católica y el Imperio I*, ed. J. Martínez Millán–R. González Cuerva, Madrid, 2011, 205–226. [le_origini_della_bolla_sancta_synodus_tridentina.pdf \(institutumfraknoi.hu\)](http://institutumfraknoi.hu/le_origini_della_bolla_sancta_synodus_tridentina.pdf)
- TUSOR 2014a – Péter TUSOR, *Episcopal Crisis in the Hungarian Episcopate = Il papato e le chiese locali Studi /The papacy and the local churches*, Studies, ed. by Péter Tumor and Matteo Sanfilippo (Studi di Storia delle Istituzioni Ecclesiastiche, 4), Viterbo, 2014, 147–166. [1816 \(institutumfraknoi.hu\)](http://institutumfraknoi.hu/episcopal_crisis_in_the_hungarian_episcopate)

- TUSOR 2014b – Péter TUSOR, *Kardinalsnominierungen der Habsburger im 17. Jahrhundert*, Römische Historische Mitteilungen, 2014, 271–322. [\(PDF\) Péter Tumor: Kardinalsnominierungen der Habsburger im 17. Jahrhundert | Vilmos Fraknói Vatican Historical Research Group of the Hungarian Academy of Sciences and the Péter Pázmány Catholic University and Tumor Péter - Academia.edu](#)
- TUSOR 2016 – TUSOR Péter, *Pázmány a jezsuita érsek: Kinevezésének története, 1615–1616 (Mikropolitikai tanulmány)*, (Collectanea Vaticana Hungariae I/13.), Budapest–Róma, 2016. [Pázmány, a jezsuita érsek. Kinevezésének története, 1615–1616 \(Mikropolitikai tanulmány\) | Fraknói Vilmos Római Történeti Kutatócsoport \(institutumfraknoi.hu\)](#)
- TUSOR 2017 – TUSOR Péter, *Kánoni kivizsgálás Pázmány Péterről: Családja, katolizálása, misszionálása (A Pázmány–Tholdy archívum irataival)*, (Collectanea Vaticana Hungariae, Classis II, tom. 6), Budapest–Róma, 2017. [Kánoni kivizsgálás Pázmány Péterről. Családja, katolizálása, misszionálása \(A Pázmány–Tholdy archívum irataival\) | Fraknói Vilmos Római Történeti Kutatócsoport \(institutumfraknoi.hu\)](#)
- TUSOR 2022a – TUSOR Péter, *Az esztergomi érsekek hercegi címének eredete = Iustitia duce, caritate comite: Válogatott tanulmányok Erdő Péter bíboros, primás-érsek 70. születésnapjára*, szerk. KUMINETZ Géza, Budapest, Szent István Társulat, 2022, 459–474. [TUSOR_P_Az_esztergomi_ersekek.pdf \(institutumfraknoi.hu\)](#)
- TUSOR 2022b – TUSOR Péter, *Lósy – Lippay – Szelepchény: Három mikrobiográfia a kora újkorból (Vatikáni kivizsgálási jegyzőkönyvek közlésével, 1625–1666)*, (Collectanea Vaticana Hungariae I/19), Budapest–Róma, 2022. [Lósy, Lippay, Szelepchény. Három mikrobiográfia a kora újkorból \(Vatikáni kivizsgálási jegyzőkönyvek közlésével, 1625–1666\) | Fraknói Vilmos Római Történeti Kutatócsoport \(institutumfraknoi.hu\)](#)